

PLA PER LA UNIVERSALITZACIÓ I GRATUÏTAT DE L'OFERTA EDUCATIVA 0-3 ANYS

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Educació

Esther Niubó i Dolors Carreras (coordinadores*)

10 de desembre de 2021

CONTINGUT

ANTECEDENTS.....	3
1. 2004- 2010: EL GRAN SALT ENDAVANT EN EDUCACIÓ INFANTIL	3
2. 2011-2020: INCOMPLIMENTS DEL GOVERN DE LA GENERALITAT	5
PRINCIPALS REPTES EN EDUCACIÓ INFANTIL 0-3	10
1. ERADICAR LA BRETXA SOCIAL EN L'ACCÉS	10
2. INCREMENTAR L'OFERTA PÚBLICA	11
3. REDUIR LES DESIGUALTATS TERRITORIALS EN LA PROVISIÓ D'OFERTA	11
4. REFORÇAR LES XARXES DE SUPORT A LA CRIANÇA.....	12
PROPOSTES PER A UN ENFOCAMENT INTEGRAT DE L'ETAPA 0-6 ANYS	14
1. CREACIÓ DE NOVES PLACES PÚBLIQUES D'EDUCACIÓ INFANTIL 0-3	14
2. GRATUÏTAT DE L'EDUCACIÓ INFANTIL PÚBLICA 0-3 EL 2024.....	14
3. GRATUÏTAT DE L'INFANTIL-2 DE L'OFERTA PRIVADA EL 2024	15
4. UNS SERVEIS INTEGRALS DE PROXIMITAT I ALTA QUALITAT	16
COST TOTAL I RETORN SOCIAL DE LA INVERSIÓ	17
Annex de dades i fonts documentals	19

**Informe realitzat per X. Martínez Celorrio, amb les aportacions del Grup de Treball sobre educació 0-3 anys, coordinat per Teresa Sambola i Ana del Frago, i integrat per Dolors Rius, Toni Martorell, Pepín Beltran i Francesc Arolas.*

ANTECEDENTS

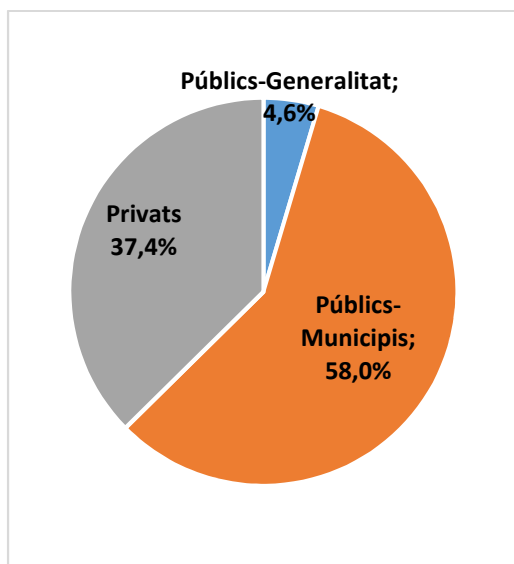
1. 2004- 2010: EL GRAN SALT ENDAVANT EN EDUCACIÓ INFANTIL

La universalitat i gratuïtat de l'educació infantil és una de les mesures més importants de les polítiques educatives per promoure el dret a l'educació i la igualtat d'oportunitats. Tota l'evidència acadèmica i d'organismes internacionals (Unió Europea, OCDE i UNESCO) avalen els beneficis i el valor social d'invertir en l'atenció socioeducativa de la petita infància 0-6 anys. També l'Agenda 2030 la incorpora com a objectiu específic 4.2. defensant la seva universalitat i accessibilitat.

El PSC sempre ha defensat la inversió i expansió de l'educació infantil com a una necessitat preferent, d'alta rendibilitat social i amb un fort impacte igualador. L'any 2004 el govern de progrés de la Generalitat va aprovar la Llei 5/2004, de creació de llars d'infants de qualitat, gestionant el primer *Mapa de Llars d'Infants de Catalunya 2004-2008*¹ (que es va allargar fins al 2012) i que va doblar el nombre d'escoles bressol municipals en poc més de 10 anys.

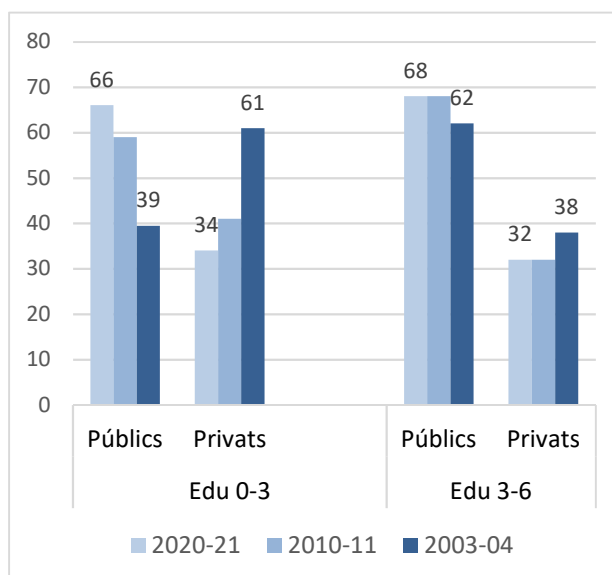
Així es va capgirar un model predominant de provisió privada d'escoles de 0 a 3 anys cap a un model d'oferta pública que avui dia és el que predomina en dues terceres parts, amb un clar protagonisme de les escoles bressol municipals que escolaritzen el 58% dels infants, mentre que les llars d'infants de la Generalitat només suposen el 4,6%.

Gràfic 1. Distribució de l'alumnat segons titularitat. Curs 2018-19

Font: Departament d'Educació

Gràfic 2. Evolució de la distribució de l'alumnat

¹ <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/monografies/mapa-llars-infants/>

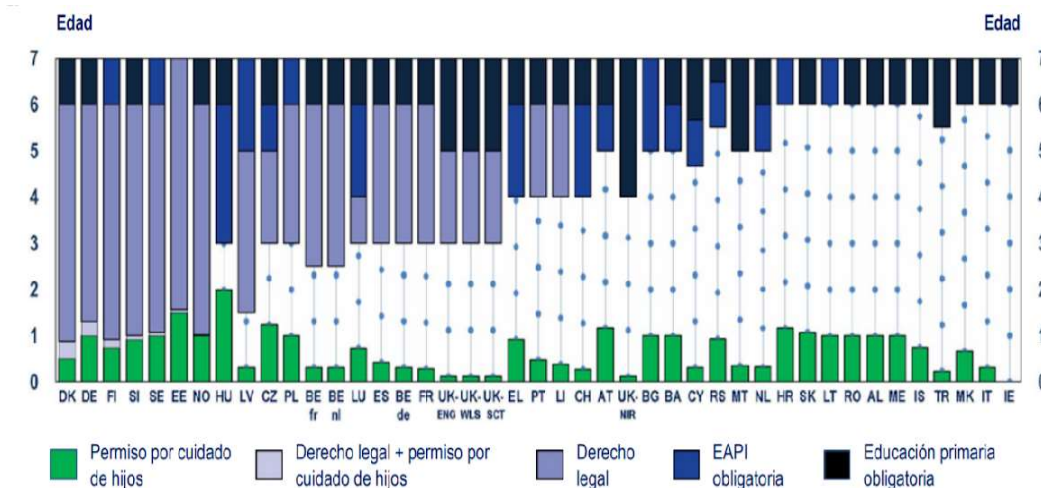
En total, es van crear 40.493 noves places entre 2004-2012, 10.493 més de les 30.000 places inicialment previstes, amb les transferències de 78 milions d'euros del programa Educa-3 del Ministeri d'Educació.

L'estratègia d'expansió de l'oferta pública es va acordar i tirar endavant amb criteris d'equitat i cohesió interterritorial: la Generalitat aportava fins a 5.000 euros per a la creació de cada plaça pública de bressol, augmentava fins als 1.800 euros anuals la seva contribució a les despeses de funcionament de les escoles bressol municipals, anivellava amb recursos extraordinaris a determinats municipis amb poca capacitat tributària, i finançava una partida d'ajuts adreçats a les famílies de menor renda.

També es va aprovar la normativa reguladora del primer cicle d'infantil amb el Decret 282/2006, de 4 de juliol, pel qual es regulen el cicle i els requisits dels centres, així com el Decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments.

D'una altra banda, arran d'una llei educativa progressista, la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, que garantia l'oferta pública i universal del segon cicle d'educació infantil (3-6), tant Espanya com Catalunya van avançar a 3 anys el dret universal a una plaça gratuïta. Ens vam anticipar així a l'objectiu europeu de l'Estratègia Europea 2020² d'arribar a un 95% d'escolarització entre els 3-5 anys en 2020.

Gràfic 3. Edats en què es reconeix el dret a plaça escolar i permisos de cura infantil

Font: *Cifras clave de la educación y atención en la primera infancia en Europa (2019).*

² <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:ES:PDF>

Cal recordar que, un cop assolida la universalitat del 3-6 anys, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC, 2009) disposava, per primer cop, les obligacions del Departament d'Educació amb el primer cicle d'infantil (0-3 anys). En concret, a més de garantir el seu caràcter i qualitat educatiu, la llei establia l'obligació de la Generalitat de finançar la creació, consolidació i sosteniment de places de bressol de titularitat municipal, de forma preferent en entorns socioeconòmics desfavorits i zones rurals. A més, també s'establia que les escoles privades poden ser subvencionables per tal de disminuir el cost a les famílies.

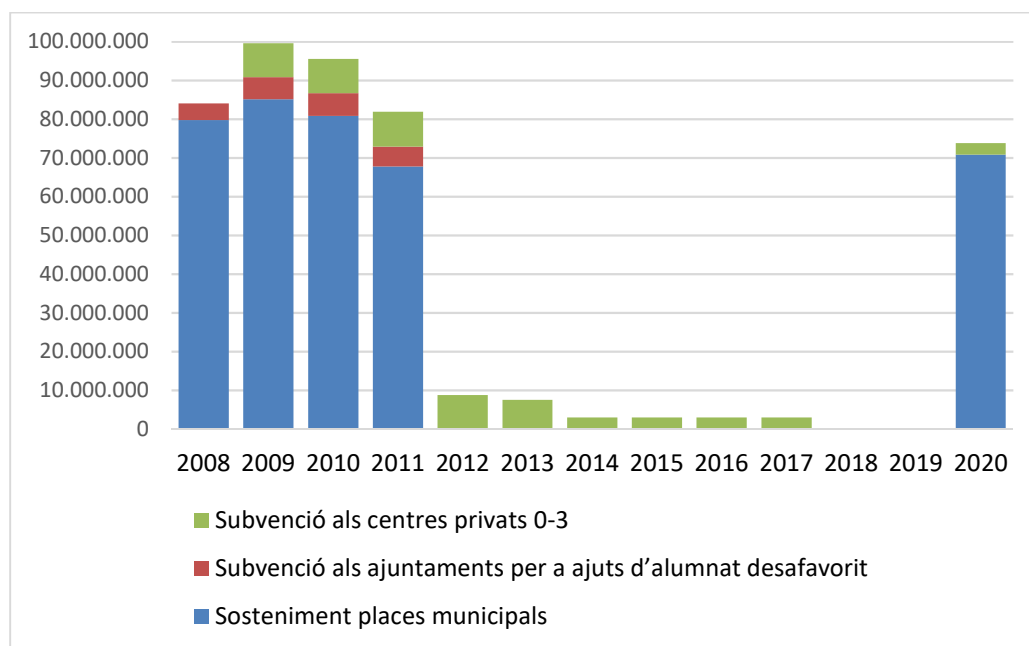
El model establert pels governs dels presidents Maragall i Montilla responia a un plantejament de cofinançament per terços, entre la Generalitat, l'ajuntament i les famílies, sobre la base d'una estimació del cost total per infant de 5.400 euros anuals.

Aquest model de cofinançament no va ser respectat pels posteriors governs de la Generalitat, incomplint i involucrant respecte al salt endavant que van liderar els governs de progrés. Entre 2012 i 2019, els ajuntaments, que havien estat els grans impulsors de l'escola bressol pública, d'alta qualitat i assequible, van haver d'assumir tot el cost financer que per competència correspon a la Generalitat.

2. 2011-2020: INCOMPLIMENTS DEL GOVERN DE LA GENERALITAT

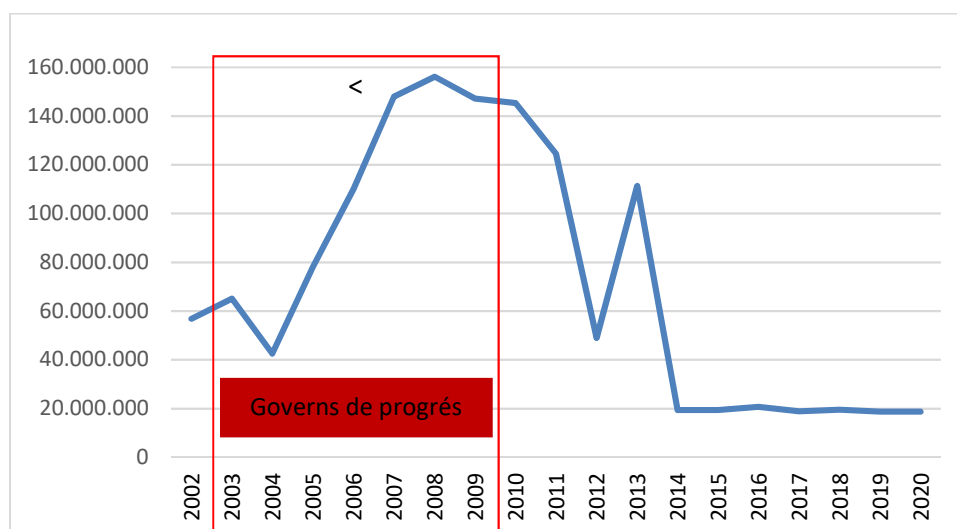
Els anys del procés independentista són també els anys de la desatenció i oblit de l'educació infantil, malgrat tractar-se d'una competència exclusiva de la Generalitat:

- En només 4 anys, es va retallar la despesa pública a la meitat, de gairebé 147 milions d'euros el 2009, fins a poc més de 71,5 milions el 2013.
- Primer van reduir a la meitat (un 51%) l'aportació per infant i curs de l'escola bressol municipal (dels 1.800 € vigents fins el curs 2010-2011, als 875 € del 2011-12). Després, la van eliminar per complet durant 7 anys.
- Des del curs 2012-13 aquesta aportació la van realitzar les Diputacions, que van actuar com a un finançador impropï i forçat per la desatenció de la Generalitat.
- No es va recuperar l'aportació de la Generalitat fins el curs 2019-2020, amb una aportació de 1.500 € que encara no arriba a la coresponsabilitat acordada amb els ajuntaments en el seu dia. I, a més, estan finançant els ajuntaments a curs passat, incomplint la normativa.
- També es van eliminar els ajuts per l'escolarització dels infants en situacions econòmiques desfavorides, abandonant l'objectiu de l'equitat.

Gràfic 4. Suport de la Generalitat en el finançament d'ajuntaments i centres privats

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació i la Sindicatura de Greuges (2018)

En resum, en els 7 anys dels governs de progrés, es va invertir una mitjana anual de 118 milions d'euros, mentre que durant els 10 anys dels posteriors governs, s'ha invertit una mitjana anual de 42 milions d'euros en l'educació 0-3, és a dir, gairebé tres vegades menys.

Gràfic 5. Pressupost liquidat de la Generalitat en el primer cicle d'educació infantil 0-3

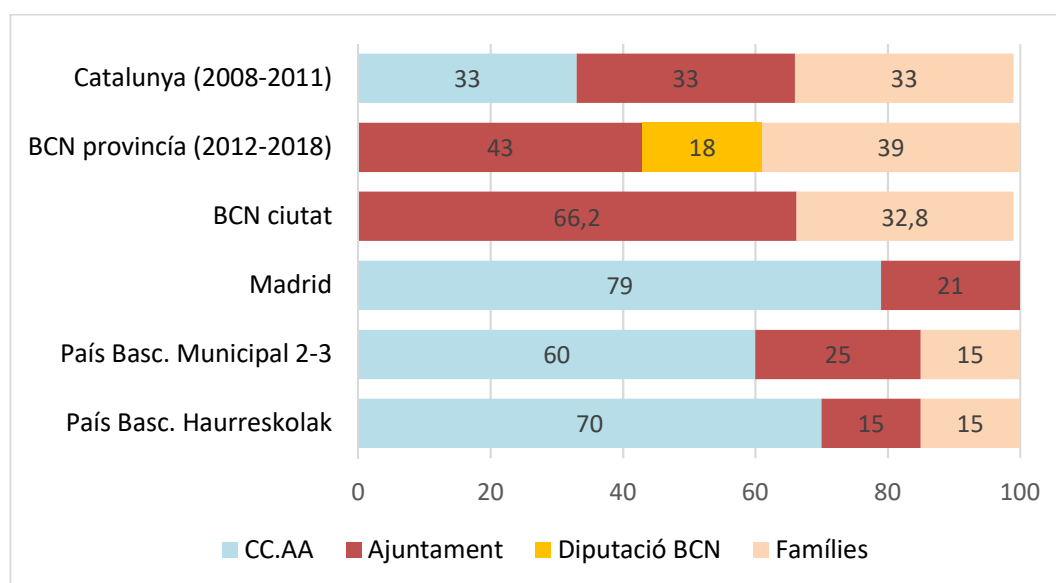
Font: Departament d'Educació

Malgrat tractar-se d'una competència exclusiva, els governs encapçalats per Artur Mas no només van retallar i deixar de finançar les escoles bressol municipals, també van desviar els fons previstos per aquests centres (42,7 milions d'euros el 2012 i 39 milions el 2014), i els van executar en concerts de primària i ESO³.

Després de les denúncies presentades per molts municipis contra l'abandonament de funcions del govern català, el 2017 el TSJC va dictaminar, finalment, la primera sentència ferma que obligava la Generalitat a pagar el deute als municipis per les retallades realitzades en les aportacions a les escoles bressol públiques, donat que així ho estableix la Llei d'Educació de Catalunya.

La Generalitat no complia amb el plantejament de finançament en tres terços de les places bressol. El 2017, a la demarcació de Barcelona, el 43% del cost/plaça va ser assumit pels municipis, un 18% per la Diputació de Barcelona i el restant 39% per les famílies (molt per sobre de la mitjana europea del 25%). Va ser un repartiment anòmal en comparació amb altres comunitats autònomes on són els governs autonòmics qui assumeixen bona part del cost (a Madrid un 79%) i al País Basc (entre un 60-70%).

Gràfic 6. Repartiment de costos d'una plaça bressol 0-2

Font: Elaboració pròpia a partir de *Save the Children* (2018)

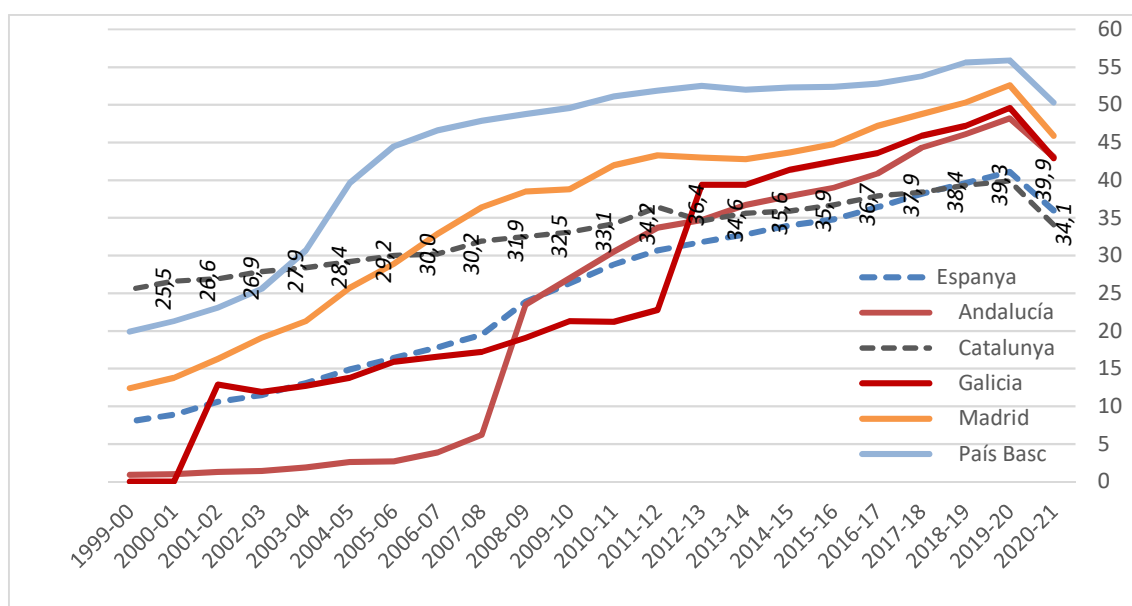
³ [La Generalitat va desviar a l'escola concertada diners de guarderies \(elperiodico.cat\)](http://elperiodico.cat)

La conseqüència d'aquestes polítiques ha estat l'estancament de les taxes d'escolarització dels infants entre 0-2 anys a Catalunya, mentre altres comunitats autònomes que estaven per darrere fa uns anys, ara ens superen, com els casos d'Andalusia i Galícia que, van superar Catalunya el curs 2011-12.

Tot i la reducció demogràfica de l'11,4% entre 2011 i 2014 a Catalunya, l'esclat de la pobresa infantil i les conseqüències de la crisi que feien del tot necessària la intervenció compensatòria de la Generalitat, aquesta no es va produir i va incrementar la desigualtat entre infants amb la seva passivitat.

La taxa més alta d'escolaritat 0-2 va ser just abans de la pandèmia, al curs 2019-20 amb un 39,9% a Catalunya, similar a la mitjana espanyola. En el segon any de pandèmia, la taxa ha baixat fins a un 34,1%.

Gràfic 7. Evolució de la taxa neta d'escolaritat 0-2

Font: Ministeri d'Educació i Formació Professional

Aquest abandonament i desatenció per part del govern de la Generalitat respon a una deixadesa que afecta tota la política d'infància, tot i que l'article 166 de l'Estatut determina que correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, de menors i de promoció de les famílies i de la infància.

Els incompliments en aquest àmbit són evidents:

- No han desplegat la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- Han congelat el Pacte per la Infància a Catalunya del 2013.
- No convoquen la Taula d'Infància de Catalunya des del 2016.
- L'últim estudi sobre l'Estat de situació de la infància i l'adolescència a Catalunya és de 2014 i no han complert la seva pròpia promesa de fer un de nou ni el 2017 ni fins ara.
- Per això, no han pogut generar indicadors ni fer l'avaluació del seu propi Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència 2015-2018.
- Tampoc han complert la promesa de fer l'Enquesta del benestar de la infància i l'adolescència a Catalunya.
- Per tant, han incomplert l'article 20 de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, referit a l'avaluació i que disposa que "els poders públics, a partir dels estudis i els informes, han d'avaluar el resultat de les polítiques aplicades. Aquests estudis i informes tenen caràcter públic".
- De fet, no actualitzen la pàgina web⁴ sobre el seguiment de les polítiques integrals en infància i adolescència a Catalunya des del setembre de 2015.

En conclusió, durant la darrera dècada, els governs independentistes de la Generalitat han demostrat que no tenen polítiques d'infància. En la seva agenda no es prioritza desenvolupar els drets dels infants, ni millorar el benestar i la conciliació per a les famílies ni tampoc garantir l'equitat infantil amenaçada per l'augment de la pobresa i les desigualtats.

⁴ [Seguiment de les polítiques integrals en infància i adolescència a Catalunya. Departament de Drets Socials \(gencat.cat\)](http://gencat.cat)

PRINCIPALS REPTES EN EDUCACIÓ INFANTIL 0-3

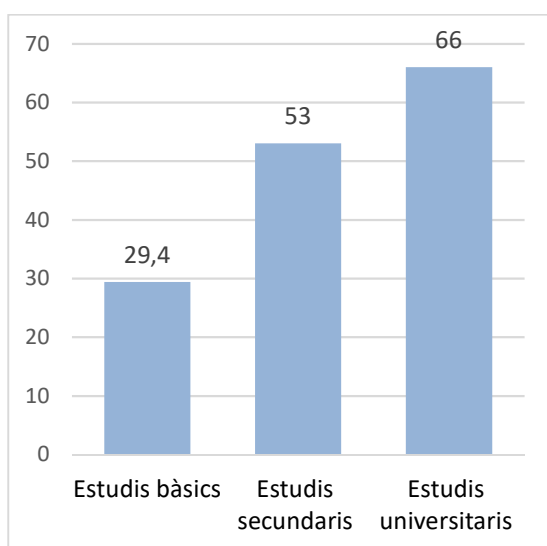
1. ERADICAR LA BRETXA SOCIAL EN L'ACCÉS

L'escassetat d'oferta i els preus elevats per a les famílies han generat una bretxa social d'accés que limita la capacitat redistributiva i igualadora de la inversió en 0-3. A Catalunya, mentre el 65% dels progenitors universitaris escolaritzen els seus petits, només ho fa el 32% dels pares amb estudis primaris (Síndic de Greuges, 2015). Els fills d'estrangers només representen el 4% al cicle 0-3, mentre que suposen el 20% en el grup poblacional d'aquestes edats.

A Espanya, el 62,5% dels infants de les llars del quintil més alt de renda estan escolaritzats en 0-3, i només el 26,3% del quintil més pobre (*Save the Children*, 2018). Val a dir que la proporció d'oferta privada és més alta a Espanya (49%) que a Catalunya (34%), però compartim un mateix patró de biaix social de la demanda i de classes mitjanes que aprofiten més el recurs.

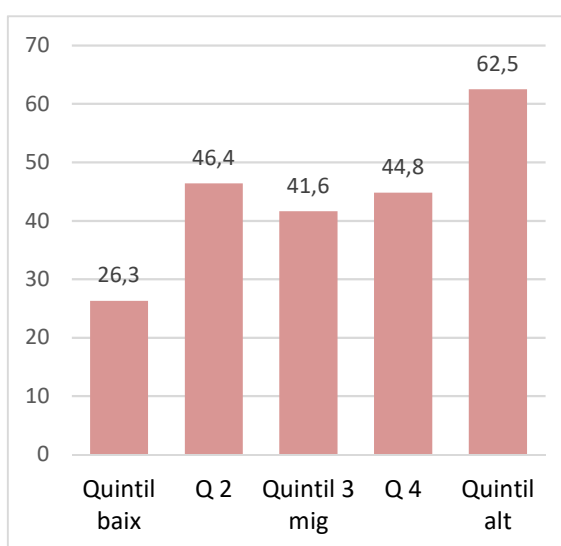
Els informes europeus com *Inclusive Early Childhood Education*⁵ o *Starting Strong*⁶ destaquen la necessitat d'una major inclusió social en 0-3, tant per a l'alumnat que presenta necessitats especials com per l'alumnat de renda familiar més baixa. La universalitat a preus assequibles és una urgència per la inclusivitat del 0-3.

Gràfic 8. Desigualtat de participació en 0-3 per nivell educatiu dels pares. Catalunya (2011)

Font: Síndic de Greuges (2016)

Gràfic 9. Desigualtat de participació en 0-3 per quintils de renda Espanya (2016)

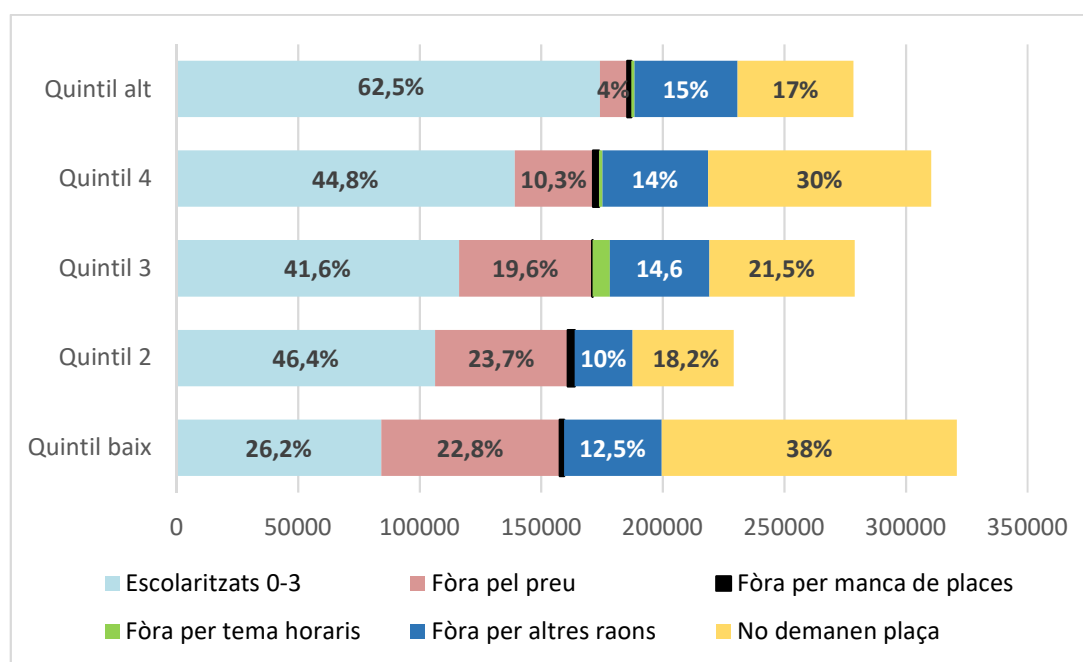
⁵ [IECE-Summary-ENelectronic \(european-agency.org\)](https://ec.europa.eu/european-agency-early-childhood-education/)

⁶ [Starting Strong 2017 : Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care | Starting Strong | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](https://www.oecd-ilibrary.org/starting-strong/)

2. INCREMENTAR L'OFERTA PÚBLICA

L'increment del cost de criança per a les famílies joves no només dissuadeix la natalitat sinó també la demanda de bressol 0-3 pels preus elevats i les insuficients ajudes. Tot i els topalls a pagar per les famílies i la tarifació social que equilibra un accés més equitatiu, es queden sense plaça el 22,8% de les famílies amb menor renda i gairebé el 24% del quintil de renda mitjana-baixa. Alhora, un 38% del quintil més pobre no demana plaça, reproduint-se així el cercle tancat de pobresa.

Gràfic 10. Distribució de famílies participants, excloses i no demandants d'educació 0-3 per quintils de renda. Espanya, 2016

Font: INE-ECV (2016)

3. REDUIR LES DESIGUALTATS TERRITORIALS EN LA PROVISIÓ D'OFERTA

Els darrers anys d'apatia i desinversió han agreujat la descohesió i desigualtat territorial en la provisió d'oferta. En canvi, durant els anys del govern de progrés, la dispersió territorial es va reduir un 20% (Sindicatura de Greuges, 2015).

Actualment, la dispersió en l'escolaritat de 2 anys ronda entre el 100% a Matadepera fins al 18,6% a Gelida (i territoris rurals que encara tenen taxes més baixes). En la taxa total d'escolaritat 0-3, trobem municipis d'alta renda amb més del 60% mentre la mitjana de Catalunya és del 39% i altres municipis no arriben al 15%.

Taula 1. Selecció d'indicadors municipals en educació 0-3. Curs 2019-20

Municipi	Població 0-2	Taxa escolarització				Places bressol-EBM	
		0-1 any	1-2 anys	2-3 anys	Total 0-3	Places vacants	% Cobertura (*)
Matadepera	229	16,2%	85,0%	100 %	67,69%	37	65%
Abrera	316	17,9%	72,4%	92,3%	64,56%	34	77%
Esplugues de Llobregat	1.056	20,8%	67,5%	93,5%	62,50%	58	83%
Sant Cugat del Vallès	2.769	17,2%	64,3%	82,4%	56,81%	67	87%
Sant Feliu de Llobregat	1.070	15,8%	62,9%	84,2%	55,89%	47	89%
Gavà	1.156	19,6%	51,2%	87,9%	55,02%	--	--

Caldes de Montbui	429	10,9%	54,4%	78,8%	50,35%	71	70%
Barcelona	38.061	14,4%	53,1%	70,9%	47,08%	845	90%
Cerdanyola del Vallès	1.142	16,1%	47,3%	61,1%	43,17%	47	83%
El Prat de Llobregat	1.710	9,4%	42,7%	67,5%	41,35%	102	80%
Berga	375	15,7%	43,5%	65,3%	41,33%	21	74%
Total Barcelona província	141.201	11,8%	44,8%	63,6%	41,24%	9.287	77%
Total Catalunya (2018-19)	203.642	10,8%	43,0%	61,1%	39,30%	--	--

Sabadell	5.807	9,2%	43,4%	62,1%	39,26%	117	90%
Sant Boi de Llobregat	2.183	10,1%	36,5%	61,5%	37,70%	7	97%
Terrassa	6.136	7,8%	37,4%	56,9%	34,65%	160	85%
L'Hospitalet de Llobregat	7.031	8,7%	30,6%	54,3%	31,86%	0	100%
Badalona	5.770	8,4%	30,0%	52,1%	30,99%	0	100%
Cornellà de Llobregat	2.297	8,5%	33,9%	49,3%	30,78%	59	91%
Vic	1.448	13,3%	31,3%	41,9%	29,21%	3	98%

Santa Coloma de Gramenet	3.178	8,6%	30,2%	38,6%	26,24%	16	97%
Sitges	574	9,4%	32,5%	33,1%	25,96%	65	69%
Rubí	2.174	6,7%	25,2%	38,3%	24,84%	44	89%
Manlleu	636	3,1%	22,3%	38,5%	22,17%	72	64%
Sant Hipòlit de Voltregà	92	3,1%	20,0%	34,2%	19,57%	--	--
Ripollet	1.005	3,9%	12,8%	33,2%	16,52%	15	88%
Roda de Ter	181	5,9%	15,2%	29,0%	16,02%	86	25%
Gelida	220	4,1%	16,4%	18,6%	13,18%	144	16%

Font: Diputació de Barcelona

(*) La cobertura calcula les places ocupades d'EBM sobre la capacitat autoritzada en cada municipi

4. REFORÇAR LES XARXES DE SUPORT A LA CRIANÇA

L'accés al primer cicle 0-3 manté processos burocràtics complexos per a les famílies així com horaris i models d'atenció inflexibles. Aquesta etapa educativa hauria de ser més oberta i flexible davant les necessitats de les famílies (treball de cap de setmana o nocturn, horaris canviants, necessitats puntuals o en dies alterns, etc.). La flexibilitat de l'horari és una opció que ja contempla el Decret 282/2006, però és poc freqüent i es cobra a part a les famílies.

En aquest sentit, és necessari reforçar les xarxes de suport a la criança i poder triar entre ofertes més diversificades i complementàries (llars de criança, espais familiars, etc.) tenint en compte la falta de xarxa social de moltes famílies sense recurs a la família extensa (*Save the Children*, 2019).

Per tant, experts, famílies i educadors confirmen que cal fer avançar i repensar un servei integral d'educació, cura i atenció de l'etapa completa de 0-6 anys, amb un enfocament interdisciplinar, un funcionament en xarxa multiprofessional i amb sentit d'intervenció comunitària i sobre una zona educativa.

PROPOSTES PER A UN ENFOCAMENT INTEGRAT DE L'ETAPA 0-6 ANYS

La Recomanació del Consell de la Unió Europea relativa als sistemes d'educació i atenció a la primera infància de bona qualitat⁷ convida els Estats membres a treballar per garantir que l'educació i l'atenció a la primera infància sigui accessible, assequible i inclusiva.

Gràcies al lideratge dels governs de progrés, Catalunya va assolir en el curs 2010-11 l'anomenat *Objectiu de Barcelona* fixat per la Unió Europea d'assolir una taxa d'escolarització en el tram 0-3 anys del 33% per al 2010.

Avui, la universalitat del primer cicle 0-3 i la seva assequibilitat per a les famílies és una prioritat social per tal d'alliberar les llars de costos escolars, facilitar un servei públic d'alta qualitat per al desenvolupament dels seus infants i possibilitar una major equitat de gènere i ocupabilitat de les mares. S'estima que a Catalunya hi ha 16.000 dones inactives a casa per no poder pagar l'escola bressol (Poveda, 2020).

Per tot això, proposem:

1. CREACIÓ DE NOVES PLACES PÚBLIQUES D'EDUCACIÓ INFANTIL 0-3

La planificació sobre el territori d'un increment del 22% de l'oferta pública amb la creació de 10.884 noves places públiques d'educació infantil de primer cicle fins al 2024.

Tenint en compte que la demanda és 1,2 sobre l'oferta de places públiques (Diputació de Barcelona, 2021), implicaria la inversió de 55,48 milions d'euros per part de la Generalitat fins al 2024, sumats als 110,96 milions d'euros ja compromesos pel Ministeri d'Educació (vegeu *Taula 2, Opció 1*).

2. GRATUÏTAT DE L'EDUCACIÓ INFANTIL PÚBLICA 0-3 EL 2024

Assumim el compromís de fer gratuït i universal l'Infantil-2, tant de l'oferta pública com privada. Universalitat gratuïta que s'hauria d'estendre a totes les escoles bressols públiques 0-3 per tal que a partir de l'any 2024 no tingui cap cost per a les famílies, a través d'un "*Pla Bressol 0-2 Pública i Gratuïta*" que redueixi gradualment els costos familiars per assolir el 2024 un nou repartiment del 66% cobert per la Generalitat i del 33% pels ajuntaments.

Per la Generalitat suposaria un increment variable en funció de dos escenaris de cost:

⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32019H0605(01))

- Opció A (mantenint l'actual cost unitari de 5.536€ l'any d'una plaça pública): implicaria una despesa anual per part de la Generalitat de 225 milions d'euros. Amb aquesta opció, els municipis deixarien de cobrir 57 milions d'euros respecte al que es va pagar el 2019.
- Opció B (actualitzant el cost unitari fins a 6.700€ l'any d'una plaça pública, proper a l'estimat per la FEMP i com a cost esperable en 2024): implicaria una despesa anual per part de la Generalitat de 272 milions d'euros. Per als municipis encara suposaria pagar, però, 33,5 milions d'euros menys del que van costejar l'any 2019.

Taula 2. Estimació de costos de les mesures 1) i 2) en l'oferta pública 0-3

		Situació actual 0-3	1) Increment del 22% de l'oferta pública 2024	2) Gratuït 0-3 públic i 2/3 pagats per la Generalitat 2024
	Alumnat sistema públic el 2019	50.077	60.968	60.968
	Increment alumnat públic fins a 2024	--	10.884	--
Noves places públiques	Cost construcció noves places Cost nova plaça: 15.000€			
	Ministeri (2021-2024)	0	110.963.857 €	--
	Generalitat (2021-2024)	0	55.481.928	--
	Total		166.445.785 €	--
Costos actuals	Cost total: 5.536 € plaça/any	277.226.272€	--	337.518.848€
	Cost famílies (38,8%): 2.148 €	107.565.396€	--	--
	Cost públic (61,2%): 3.388€	169.660.876€	--	--
OPCIÓ A Repartiment en 3/3 i cost actual	Cost total: 5.536 € plaça/any	277.226.272€	337.518.848€	337.518.848€
	Cost famílies (33,3%): 1.845,3€	92.407.088€	112.506.282€	0€
	Cost municipis (33,3%): 1.845,3 €	92.407.088€	112.506.282€	112.506.282€
	Cost Generalitat (33,3%) 1.845,3€:	92.407.088€	112.506.282€	225.012.566€
OPCIÓ B Repartiment en 3/3 i cost actualitzat	Cost anual/alumne: 6.700€/any	335.515.900 €	408.485.600€	408.485.600€
	Cost famílies (33,3%): 2.233,3€	111.838.633 €	136.161.866€	0€
	Cost municipis (33,3%): 2.233,3 €	111.838.633 €	136.161.866€	136.161.866€
	Cost Generalitat (33,3%): 2.233,3€:	111.838.633 €	136.161.866€	272.039.216€

Font: Elaboració pròpia

3. GRATUÏTAT DE L'INFANTIL-2 DE L'OFERTA PRIVADA EL 2024

L'Infantil-2 d'oferta privada subvencionada serà universal i gratuïta el 2024. Regularem una normativa específica de l'oferta privada 0-2, aprovant un model de concert singular a què podran acollir-se els centres privats i autoritzats que aconsegueixen amb criteris d'equitat en l'accés i de conciliació familiar. Alhora, els poders públics subvencionaran l'Infantil-1 i 0 amb un mòdul econòmic per cinc anys (800€/plaça) amb topalls de preus i tarifació social.

Taula 3. Estimació de costos de la mesura 3) en l'oferta privada 0-3

		Situació actual	3) Infantil-2 privat gratuït
	Alumnat de 2 anys al sector privat	16.272	16.272
	Alumnat d'1 i >1 anys privat	13.590	13.590
Costos actuals	<i>Subvenció de la Generalitat (800€ plaça)</i>	23.889.600€	--
Infantil-2 privat gratuït	Cost total: 2.380€ plaça/any (*)	38.727.360€	38.727.360€
	<i>Cost Generalitat (100%)</i>	0€	38.727.360€
Infantil 1 i 0 concertats	Cost concert/alumne: 800€/any	10.872.000€	10.872.000€
	<i>Cost Generalitat:</i>	0€	10.872.000€
Total increment de costos per a la Generalitat			49.599.360 €

(*) Segons Instituto de Estudios Fiscales (2018) per a 2011 i ajustat a la inflació de 2021

4. UNS SERVEIS INTEGRALS DE PROXIMITAT I ALTA QUALITAT

Cal dotar d'una correcta governança, planificació i alta qualitat pedagògica els serveis integrals, de proximitat i universals d'educació en l'etapa completa 0-6 anys.

Per això cal desplegar la competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'atenció, cura i educació infantil, creant un marc estable de governança, coordinació i finançament amb participació dels municipis i de la comunitat educativa i de la petita infància.

Cal, també, corregir l'actual desequilibri territorial agreujat durant la passada dècada. L'actual cobertura no respon a les necessitats dels municipis i territoris amb menor renda, major taxa d'atur i menor nivell educatiu dels pares. La integritat de l'etapa 0-6 anys s'ha de vehicular recuperant les zones educatives (LEC, art. 176) que el Departament d'Educació continua sense desplegar 13 anys després.

Un altre punt important és garantir uns criteris d'alta qualitat pedagògica de l'etapa integrada 0-6, cuidant especialment la coordinació i transició entre Infantil-2 i l'inici del segon cicle 3-6, els claustres intercentres, l'atenció a les necessitats especials, la detecció precoç de trastorns i la millora dels serveis de suport (educació especial, inspecció, formació permanent, xarxa de professionals, atenció a famílies, etc).

Finalment, cal refermar la necessitat de regular i integrar les ofertes, serveis i recursos que intervenen en l'etapa educativa 0-6 anys i que ara resta fragmentada i dispersa sense un lideratge clar per part del Departament d'Educació. Reforçar el treball en xarxa i en clau comunitària i multiprofessional, estenent les Xarxes de Primera Infància en cada zona educativa i activant les escoles bressol com a punts d'atenció integral a les famílies (acollida i suport a nouvingudes, parentalitat positiva, accés a recursos, treball social preventiu, etc.).

COST TOTAL I RETORN SOCIAL DE LA INVERSIÓ

Defensem la gratuïtat de l'infantil-2 i del 0-3 públic com a una mesura predistributiva i universal per alleugerar l'economia de les famílies, reduir la pobresa infantil, facilitar la conciliació i ocupabilitat de les llars, l'equitat de gènere i l'augment de la natalitat. Per tant, a més de ser una mesura de política educativa i d'infància, també és política social, familiar, d'ocupació, d'igualtat i de natalitat.

Estimat sobre una demanda sostenible de 61.000 infants de 0 a 3 anys en l'oferta pública (i que es mantindrà malgrat les oscil·lacions demogràfiques), les quatre mesures suposen un cost per la Generalitat entre 696,2 milions d'euros (opció A) i 795,6 milions (opció B) en els tres pròxims cursos. S'arribarà a la plena gratuïtat de l'Infantil 2 (públic i privat) i del 0-1 (públic) en el curs 2024-25.

Taula 4. Estimació de costos de les quatre mesures per a la Generalitat

	2022-23	2023-24	2024-25	Total
1) Increment del 22% de l'oferta pública	18.493.976 €	18.493.976 €	18.493.976 €	55.481.928 €
<i>Repartiment de cost de les places públiques</i>	33%: famílies 33%: municipis 33%: Generalitat	15%: famílies 33%: municipis 52%: Generalitat	0%: famílies 33%: municipis 66%: Generalitat	
2.Opció A) Gratuït 0-3 pública amb cost 5.536€ plaça/any	92.421.675 €	175.465.904 €	225.012.566 €	492.900.145 €
2.Opció B) Gratuït 0-3 pública amb cost 6.700€/any plaça/any	111.838.633 €	212.412.512 €	272.039.216 €	596.290.361 €
3) Infantil-2 privat gratuït Infantil 1 i 0 concertats	23.889.600 €	23.889.600 €	49.599.360 €	97.378.560€
4) Millora de la qualitat dels serveis integrals d'educació 0-6	2.500.000 €	2.500.000 €	2.500.000 €	7.500.000 €
TOTAL amb Opció A)	137.305.251 €	220.349.480 €	295.605.902 €	653.260.633 €
TOTAL amb Opció B)	156.722.209 €	257.296.088 €	342.632.552 €	756.650.849 €

Font: Elaboració pròpia

Els beneficis multiplicatius de la inversió en primera infància acumulen rotundes evidències en tots els països. Per cada dòlar invertit en serveis d'atenció a primera infància, el retorn i la rendibilitat està entre el 7% i 10% en benefici de l'Estat i dels contribuents (Heckman, 2011). A Espanya, la rendibilitat social del cicle 3-6 va ser de més de 4 vegades el seu cost (Van Huizen, Dumhs i Plantenga, 2016).

Incrementar el 20% l'oferta pública i fer-la gratuïta tindria uns beneficis de 37.646 llocs de treball més a temps complet, 790 milions d'euros en rendes salarials i 154 milions en recaptació fiscal (Poveda, 2020). A més, s'hi sumarien 154 milions d'euros de renda alliberada per les famílies per la gratuïtat del sistema. En total, 1.098 milions d'euros de beneficis a curt termini, a més de reduir la pobresa femenina i infantil (per estimar).

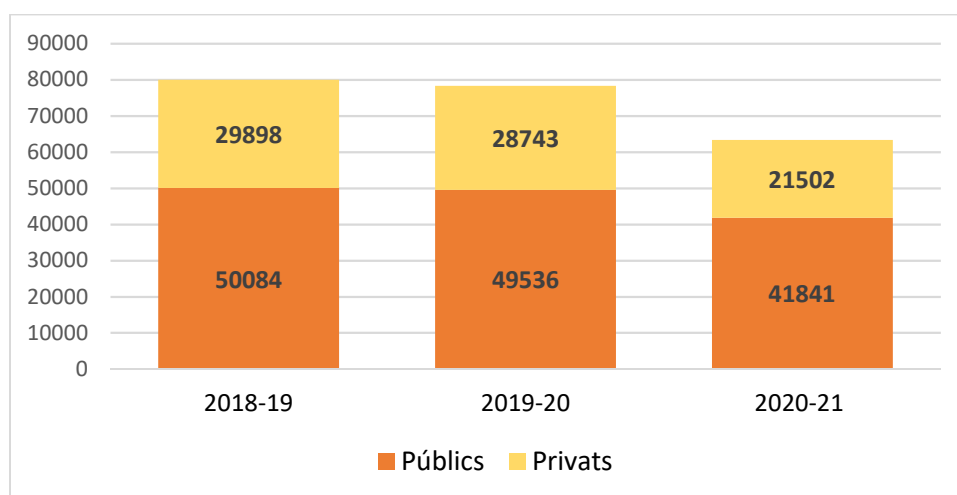
ANNEX DE DADES

Gràfic 11. Nens i nenes de 0-2 anys matriculats per cursos i titularitat de centre a Catalunya.

Curs 2018-19

	<1 any	%	1 any	%	2 anys	%	Total 0-2	%
Generalitat	252	3,7%	1.287	4,4%	2.116	4,8%	3.655	4,6
Municipals	3.824	55,6%	17.227	59,1%	25.371	58,0%	46.422	58,0
Privats	2.798	40,6%	10.801	36,5%	16.272	37,2%	29.871	37,4
Total	6.874	100	29.315	100	43.759	100	79.948	100
% escolaritzat	10,8%		43,0%		61,1%		39,3%	

Font: Departament d'Educació

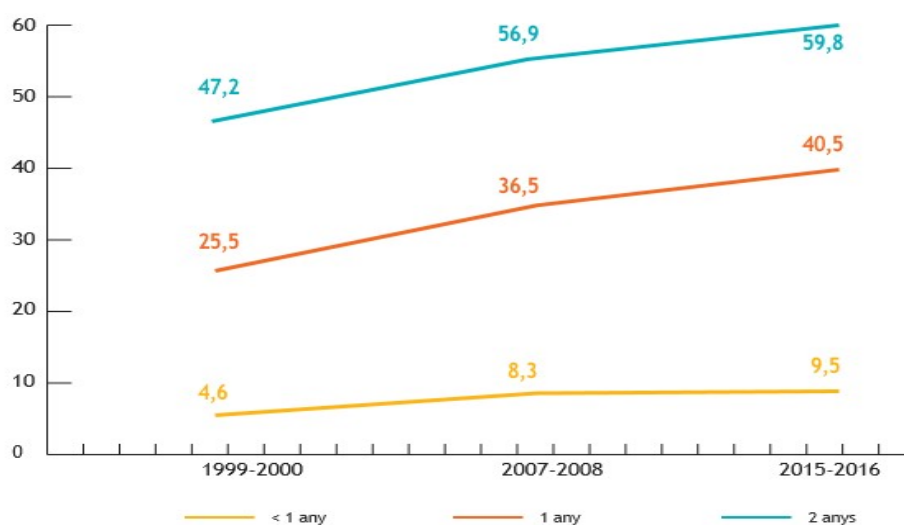
Gràfic 12. Evolució de l'alumnat 0-2 per titularitat de centre a Catalunya (volum absolut)

Font: Ministerio de Educación y Formación Profesional.

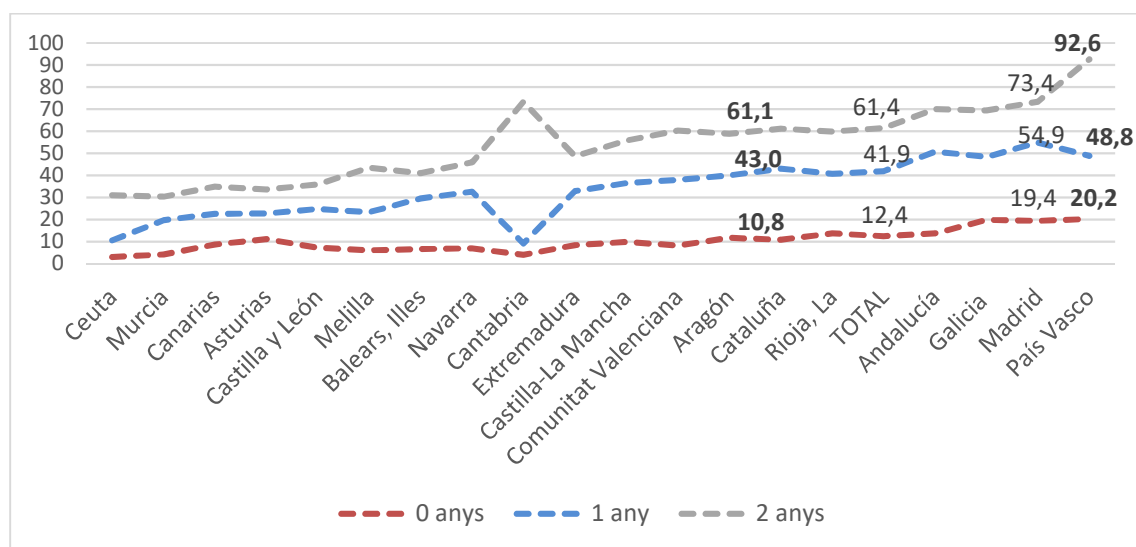
Taula 5. Alumnat 0-3 per titularitat de centre. Catalunya i Espanya, Curs 2018-19

	TOTAL alumnes	Centres públics	Centres privats	% centres públics	% centres privats
Catalunya	79.982	50.084	29.898	62,6	37,4
Barcelona	59.593	34.714	24.879	58,3	41,7
Girona	7.878	6.315	1.563	80,2	19,8
Lleida	4.764	3.573	1.191	75,0	25,0
Tarragona	7.747	5.482	2.265	70,8	29,2
Espanya	470.461	239.816	230.645	51,0	49,0

Font: Departament d'Educació

Gràfic 13. Evolució de l'alumnat 0-2 per titularitat de centre a Catalunya (volum absolut)

Font: Save the Children (2019)

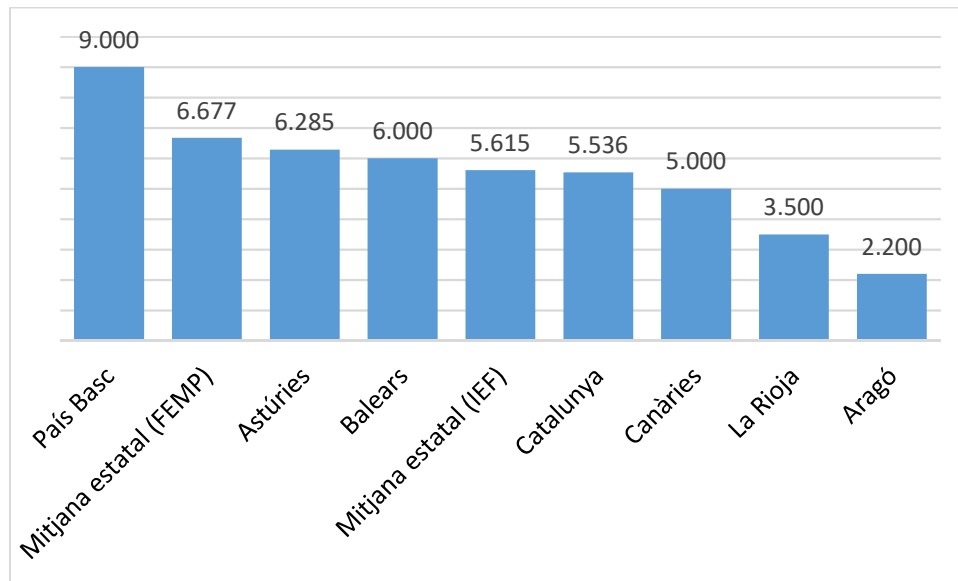
Gràfic 14. Taxa comparada d'escolarització per edats i CA. Curs 2018-19

Font Ministerio de Educación y Formación Profesional.

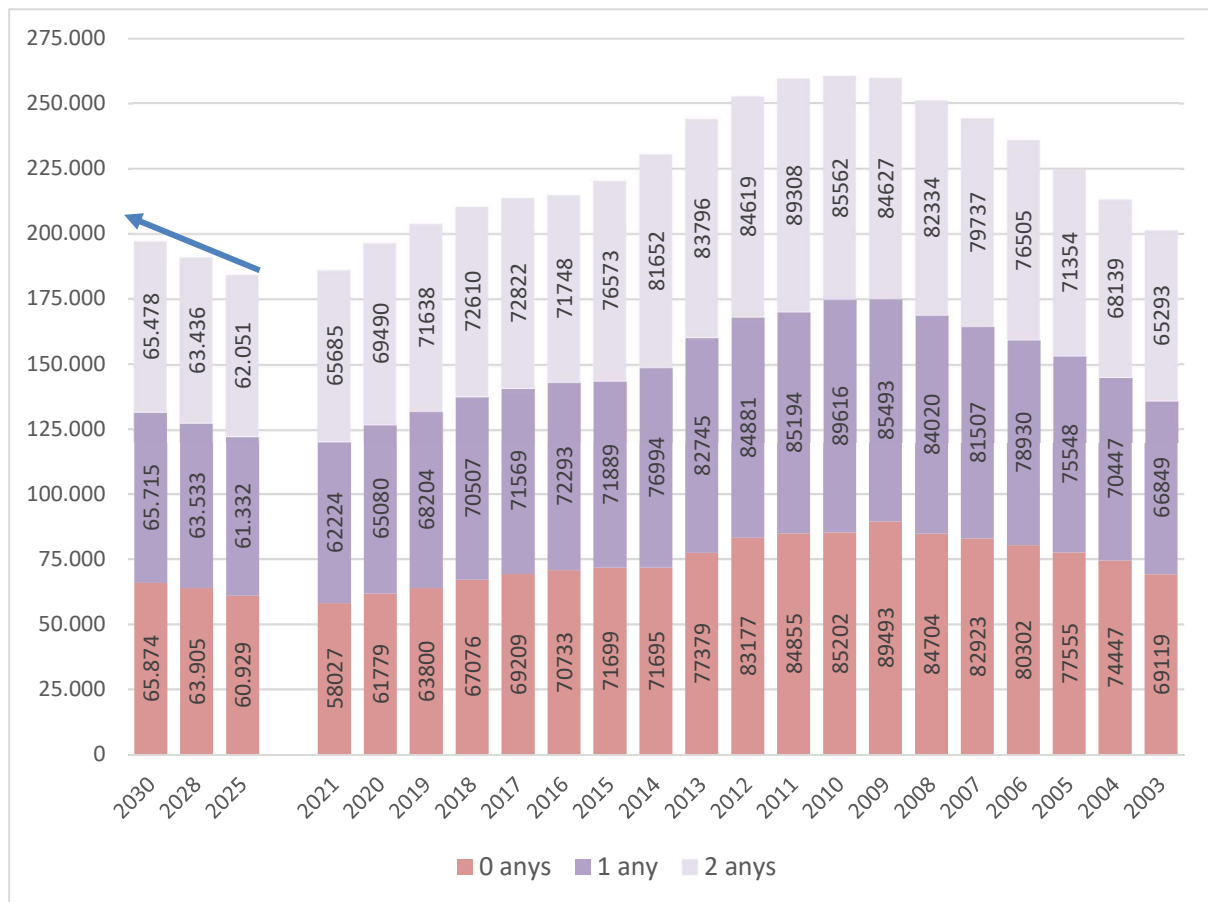
Taula 6. Ràtios màximes infants-docent en l'educació infantil 0-3

	Catalunya	Balears	Aragó	Xarxa Europea Educació Infantil	Països Baixos	França	Alemanya
<1 any	8	7	6-7	4	3	5	5-8
1 any	13	12	10-12	6	5	5	5-8
2 anys	20	18	16-18	8	8	8	5-8

Font: Eurydice

Gràfic 15. Cost unitari d'una plaça pública 0-3

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 17. Evolució demogràfica 0-2 anys a Catalunya i projecció 2025-2030

Font: Idescat

Fonts consultades

Blasco, J. (2018). *De l'escola bressol a les polítiques de primera infància: l'educació i cura de la primera infància a Catalunya*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Comissió Europea/EACEA/Eurydice/Eurostat (2019). *Cifras clave de la educación y atención a la primera infancia en Europa. Edición 2019*. Luxemburg, Oficina de Publicacions de la Unió Europea.

Diputació de Barcelona (2021). *Quadre Resum d'Indicadors Escoles Bressol 2020*. Cercles de Comparació Intermunicipals

Heckman, J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy*. Chicago, The Heckman Equation.

Instituto de Estudios Fiscales (2018). *Diagnóstico sobre el primer ciclo de educación infantil en España (0 a 3 años). Propuesta de implantación de un sistema de educación infantil de calidad y cobertura universal*. Papeles de Trabajo 3/2018. Ministeri d'Hisenda.

Ministerio de Educación y FP (2021). *El primer ciclo de la Educación Infantil en las CC.AA. a través de la revisión normativa*. Madrid, MEFP.

OCDE (2017), *Starting Strong. Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care*. París, OCDE.

Poveda, C. (2020). *Impacte econòmic d'una política de llars d'infants universal i gratuïta a Catalunya en clau de gènere*. Barcelona, Cambra de Comerç

Save the Children (2019). *On tot comença. Annex Catalunya. Educació infantil de 0 a 3 anys per igualar oportunitats*. Madrid, Save the Children.

Síndic de Greuges de Catalunya (2015). *Informe sobre la igualtat d'oportunitats a l'educació infantil (0-3 anys)*. Barcelona, Síndic de Greuges.

Van Huizen, T., Dumhs, L. and Plantenga, J. (2016). *A Cost-Benefit Analysis of Universal Preschool Education. Evidence from a Spanish Reform*. USE Discussion Paper Series No. 16-11, Utrecht University